

KONKURENCES PADOME

Blaumaņa ielā 5a, Rīga, LV-1011 ♦ Tālrunis 7282865 ♦ Fakss 7242141

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 69

(Prot. Nr.59, 3.§)

2004.gada 20.oktobrī

Par lietas izpētes izbeigšanu

Par Merck Sharp & Dohme Idea, Inc. Pārstāvniecības

Latvijā 28.07.2003. iesniegumu Nr.55/2003

Lieta Nr.447/03/09/2

Konkurences padome 04.08.2003. saņēma Merck Sharp & Dohme Idea, Inc. Pārstāvniecības Latvijā 28.07.2003. iesniegumu Nr.55/2003 (turpmāk – Iesniegums) sakarā ar GlaxoSmithKline Export Limited pārstāvniecības Latvijā rīcību, izplatot medikamenta Seretide reklāmas materiālu „Līga” (turpmāk – Reklāma). Iesniegumā norādīts, ka nepamatoti un neobjektīvi salīdzinot medikamentus Singulair un Seretide, GlaxoSmithKline Export Limited pārstāvniecība Latvijā ir centusies sniegt ārstiem un pacientiem nepatiesu, nepilnīgu un izkropļotu informāciju par Merck Sharp & Dohme Idea, Inc. ražotajām zālēm Singulair, ar mērķi ietekmēt ārstu un pastarpināti arī pacientu izvēli par labu GlaxoSmithKline Export Limited ražotajām zālēm Seretide. Līdz ar to GlaxoSmithKline Export Limited pārstāvniecības Latvijā izplatītajā Reklāmā norādītais, ka Singulair ir neefektīvs un nenodrošina pietiekamu astmas ārstēšanu, nepamatoti ir grāvis Merck Sharp & Dohme Idea, Inc. un tās izplatīto zāļu Singulair reputāciju, kā arī nodarījis Merck Sharp & Dohme Idea, Inc. zaudējumus. Iesniedzējs uzskata, ka GlaxoSmithKline pārstāvniecība Latvijā ir pārkāpusi Reklāmas likuma 9.panta otrajā daļā un 9.panta trešās daļas 2.punktā salīdzinošai reklāmai izvirzītos noteikumus, kā arī Konkurences likuma 18.panta otrajā daļā un 18.panta trešās daļas 3.punktā noteikto negodīgas konkurences aizliegumu.

Precizējot Iesniegumā norādīto, MSD pārstāvniecības pārstāvis 22.09.2003. vēstulē norāda, ka GSK pārstāvniecība ir izplatījusi Reklāmu (ar meitenes Līgas slimības norisi un pielietotās terapijas aprakstu) pirms tās saskaņošanas Valsts zāļu aģentūrā. Turklāt Valsts zāļu aģentūra konkrēto Reklāmu ir saskaņojusi bez meitenes Līgas slimības norises un pielietotās terapijas apraksta. Šādi Reklāma ir izplatīta, pārkāpjot Ministru kabineta 30.01.2001. noteikumus Nr.41 „Zāļu reklamēšanas kārtība”.

Pamatojoties uz Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumu nr.224 „Konkurences padomes lēmumu pieņemšanas kārtība” 2.1.punktu, Konkurences padome uz Iesnieguma pamata 20.08.2003. ierosināja lietu Nr.447/03/09/2 par iespējamo Konkurences likuma 18.panta pārkāpumu GSK pārstāvniecības darbībās.

Pamatojoties uz Reklāmas likuma 13.panta pirmo daļu, Farmācijas likuma 14.panta 10.punktu, Ministru kabineta 30.01.2001. noteikumu Nr.41 „Zāļu reklamēšanas kārtība”

31.punktu, Ministru kabineta 13.06.1995. noteikumu Nr.154 „Administratīvo aktu procesa noteikumi” 33.punktu, Konkurences padome 07.11.2003. pieņēma lēmumu (Prot.Nr.39, 2.§) lietu *Par Merck Sharp & Dohme Idea, Inc. pārstāvniecības Latvijā 28.07.2003. iesniegumu Nr.55/2003* daļā par Reklāmas likuma 9.pantā ietverto nosacījumu iespējamiem pārkāpumiem GlaxoSmithKline Export Limited pārstāvniecības Latvijā darbības pārsūtīt Valsts farmācijas inspekcijai.

Konkurences padome, pamatojoties uz Konkurences likuma 27.panta trešo daļu, 18.08.2004. pieņēma lēmumu Nr.57 (Prot.Nr.43, 4.§) pagarināt lēmuma pieņemšanas termiņu lietā Nr.447/03/09/2 uz laiku līdz 2004.gada 20.oktobrim.

Konkurences padome 02.09.2004. sniedza atbildi (vēstule Nr.9-1231) uz GlaxoSmithKline Export Limited pārstāvniecības Latvijā 23.08.2004. vēstulē izteikto lūgumu izbeigt lietas Nr.447/03/09/2 izpēti.

GlaxoSmithKline Export Limited pārstāvniecības Latvijā pārstāvis 16.09.2004. iepazīnās ar lietā Nr.447/03/09/2 esošajiem materiāliem un 17.09.2004. vēstulē Nr.2004/17.09. GlaxoSmithKline Export Limited pārstāvniecība Latvijā izteica savu viedokli.

Merck Sharp & Dohme Idea, Inc. pārstāvniecības Latvijā pārstāvis 21.09.2004. iepazīnās ar lietā Nr.447/03/09/2 esošajiem materiāliem. Pēc iepazīšanās ar lietu līdz lēmuma pieņemšanai Merck Sharp & Dohme Idea, Inc. pārstāvniecība Latvijā savu viedokli par lietā esošajiem materiāliem nav izteikusi.

Izvērtējot lietā Nr.447/03/09/2 esošo informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

07.11.2003. Konkurences padome saņēma GlaxoSmithKline Export Limited pārstāvniecības Latvijā (turpmāk – GSK pārstāvniecība) 06.11.2003. atbildes vēstuli Nr.3-1/2 uz Konkurences padomes Biroja 30.10.2003. vēstuli Nr.9-1293 par izplatīto Reklāmu. Vēstulē GSK pārstāvniecība iebilst par lietvedības uzsākšanu konkrētajā lietā, tā kā Merck Sharp & Dohme Idea, Inc. pārstāvniecība Latvijā (turpmāk – MSD pārstāvniecība) nav zāļu Singulair izplatītāja Latvijā un tai nevar rasties tiesību aizskārums no Konkurences likuma normām, kas ierobežo negodīgu konkurenci. Norāda, ka Konkurences padomei nav pamata uzsākt atkārtotu pārbaudi par Reklāmas likuma iespējamo pārkāpumu sakarā ar izplatīto Reklāmu. Ir stājies spēkā Valsts farmācijas inspekcijas lēmums par lietvedības izbeigšanu lietā par Reklāmas izplatīšanu. Reklāmas likuma 14.panta piektā daļa nosaka, ka Uzraudzības institūcija lietvedību nevar sākt, bet sākt lietvedību izbeidz, ja par to pašu faktu jau ir citas Uzraudzības institūcijas pieņemts vismaz viens no Reklāmas likuma 15.panta ceturtajā daļā minētajiem lēmumiem vai lēmums par lietvedības uzsākšanu. Norāda, ka Ministru kabineta 30.01.2001. noteikumi Nr.41 „Zāļu reklamēšanas kārtība” ir speciālā tiesību norma, kas piemērojama pirms vispārējām Reklāmas likuma normām. Minēto noteikumu 31.punkts izsmeļoši nosaka, ka to ievērošanu uzrauga Valsts farmācijas inspekcija. Uzskata, ka MSD pārstāvniecībai nevar rasties Iesniegumā norādītie zaudējumi, jo tā nav tirgus dalībnieks. GSK pārstāvniecība paskaidro, ka tā kā iespējamo pārkāpumu tiesīgajai uzraudzības institūcijai Valsts farmācijas inspekcijai bija iespējams atklāt jau pārbaudes laikā 2002.gada decembrī, jebkāda administratīvā atbildība pēc 2003.gada februāra ir tiesiski neiespējama. Uzskata, ka Konkurences padomei nav jāapsver divu ārvalstu uzņēmumu pārstāvniecību GSK un MSD reklāmas aktivitātes Latvijas tirgū, ja šīs pārstāvniecības tieši neveic preču realizāciju, nenodarbojas ar uzņēmējdarbību (komercdarbību vai saimniecisko darbību) un tādējādi neietekmē konkurences stāvokli.

MSD pārstāvniecības pārstāvis 08.12.2004. vēstulē sniedza skaidrojumus par GSK pārstāvniecības 06.11.2003. vēstulē Nr.3-1/2 norādītajiem argumentiem, ka GSK

pārstāvniecība neatbilst tirgus dalībnieka definīcijai. MSD pārstāvniecības pārstāvis norāda, ka tirgus dalībnieka definīcijas otrā daļa attiecas uz ārvalstu fizisko vai juridisko personu, kura tiešā veidā sniedz pakalpojumus vai realizē preces Latvijas teritorijā. Tādējādi ārvalsts uzņēmuma pārstāvniecība, kas reģistrēta Latvijas Republikā, neatbilst definīcijas otrajai daļai. Uzskata, ka uz pārstāvniecību, caur kuru mātes uzņēmums darbojas Latvijas teritorijā, būtu attiecināma tirgus dalībnieka definīcijas pirmā daļa, t.i. fiziska vai juridiska persona, līgumsabiedrība, kura veic vai gatavojas veikt saimniecisko darbību Latvijas teritorijā, neatkarīgi no šīs darbības formas. Paskaidro, ka Komerclikuma 25.panta astotā daļa pārstāvniecībai aizliedz nodarboties tikai ar komercdarbību nevis saimniecisko darbību un ka Ministru kabineta 03.09.2002. noteikumu nr.401 „Ārvalstu komersantu un organizāciju pārstāvniecību un pārstāvju reģistrācijas kārtība” 13.7. punktā noteiktais, ka pārstāvniecības reģistrācijas apliecībā ir norādāma informācija, ka „pārstāvniecībai saskaņā ar Latvijas Republikas likumiem nav tiesību nodarboties ar saimniecisko darbību” ir pretrunā ar Komerclikuma normām. Norāda, ka, izvērtējot ārvalstu uzņēmumu pārstāvniecības Latvijā darbības principus vispār, būtu pamats uzskatīt, ka pārstāvniecības mātes uzņēmums kopā ar pārstāvniecību būtu uzskatāms par tirgus dalībnieku, jo pārstāvniecība ir forma, kādā mātes uzņēmums veic saimniecisko darbību Latvijā. Līdz ar to mātes uzņēmums kopā ar pārstāvniecību atbilstu Konkurences likuma 1.panta 9.punkta tirgus dalībnieka apzīmējumam, kas attiecināms uz juridisko personu, kura veic vai gatavojas veikt saimniecisko darbību Latvijas teritorijā, neatkarīgi no šīs darbības formas. Konkurences likums neizslēdz šīs definīcijas piemērošanu attiecībā uz ārvalstu uzņēmumiem. Paskaidro, ka faktu, ka ārvalstu uzņēmums caur pārstāvniecību parasti nodarbojas ar saimniecisko darbību atbilstoši Komerclikuma 1.panta trešajai daļai pamato vairāki apstākļi. Saskaņā ar Komerclikuma 25.panta astoto daļu pārstāvniecībai ir tiesības nodarboties ar saimniecisko darbību, pārstāvniecība parasti veic sistemātisku un patstāvīgu darbību un pārstāvniecības darbinieki parasti saņem atlīdzību no mātes uzņēmuma, kas būtu pielīdzināms, ka darbība tiek veikta par atlīdzību. Uzskata, ka konkrētajā gadījumā patiesā saimniecisko darbību veicošā persona ir pārstāvniecības mātes uzņēmums, kas Latvijas teritorijā darbojas caur savu pārstāvniecību. Līdz ar to faktam, ka pārstāvniecībai nav juridiskas personas statuss, nav būtiskas nozīmes.

MSD pārstāvniecības pārstāvis 20.01.2004. vēstulē sniedza paskaidrojumus par pazīmēm, kas norāda uz Konkurences likuma 18.panta otrās daļas pārkāpumu GSK pārstāvniecības darbībās.

Pirmkārt, MSD pārstāvniecības pārstāvis norāda, ka attiecībā uz GSK pārstāvniecības pārkāpumu Valsts farmācijas inspekcija 23.12.2003. ir pieņēmusi lēmumu Nr.4-5/1372. Minētā lēmuma konstatējošā daļā ir norādīts, ka Valsts farmācijas inspekcija 2002. gada 28.novembrī pēc uzsāktās pārbaudes konstatēja, ka GSK pārstāvniecība ir veikusi administratīvo pārkāpumu, izplatot reklāmas materiālu bez saskaņošanas Valsts Zāļu aģentūrā. Minētais lēmums skaidri konstatē, ka GSK pārstāvniecība ir izdarījusi administratīvo pārkāpumu, kas Konkurences likuma 18. panta otrās daļas izpratnē uzskatāma par negodīgu konkurences pazīmi. Paskaidro, ka nav svarīgi, kādā formā Valsts farmācijas inspekcija ir konstatējusi pārkāpumu, jo Konkurences likums konkrētu formu un procedūru neparedz. Konkurences likums paredz vienīgi fakta konstatāciju, ko Valsts farmācijas inspekcija 23.12.2003. lēmumā Nr.4-5/1372 ir arī konstatējusi. Tādējādi nav būtiski, ka Valsts farmācijas inspekcija tās izdotajā administratīvajā aktā ir nolēmusi atteikties uzsākt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā un uzsāktu pārbaudi izbeigt, pamatojoties uz lietderības apsvērumiem, kā arī, ka šāds GSK pārkāpums nav konstatēts ar atsevišķu administratīvo aktu, jo Konkurences likums šos apstākļus neprasa izvērtēt.

Otrkārt, MSD pārstāvniecības pārstāvis norāda, ka saskaņā ar IMS (Information Medical Statistics Health) veikto pētījumu attiecībā uz astmas kontrolieru tirgu Latvijā līdz 2002.gada oktobrim gan MSD medikaments Singulair, gan GSK medikaments Seretide ir

atradies līdzvērtīgās konkurences pozīcijās, taču pēc 2002.gada oktobra ir ievērojami audzis (pat divas reizes) pieprasījums pēc GSK medikamenta Seretide. Būtiski ir tas, ka tieši šajā laikā ir izplatīta nelikumīgā reklāma. Valsts farmācija inspekcija 23.12.2003. lēmumā Nr.4-5/1372 norāda, ka tā konstatējusi administratīvo pārkāpumu 2002.gada 28.novembrī, kas liecina, ka jau pirms šī datuma ir izplatīta nelikumīga reklāma, kas sakrīt ar laiku, kad strauji ir audzis pieprasījums pēc GSK medikamenta Seretide. Minētais hronoloģiski pamato Seretide pieprasījuma pieauguma saistību ar GSK pārstāvniecības nelikumīgi izplatīto reklāmu. Paskaidro, ka kā papildus pierādījumus vēstulei pievieno divu iesniegumu kopijas, kur ārsti (I.Parna un V.Saulīte) apliecina, ka saņēmuši GSK pārstāvniecības reklāmas materiālu, kurš, kā to konstatējusi Valsts farmācijas inspekcija, netika saskaņots Valsts zāļu aģentūrā. MSD pārstāvniecības pārstāvis norāda, ka ārsti ir apliecinājuši, ka saņēmuši Iesniegumā aprakstīto reklāmas sūtījumu 2002.gada oktobrī, kas sakrīt ar laiku, kad tirgū ievērojami ir pieaudzis pieprasījums pēc GSK medikamenta Seretide. Paskaidro, ka konkrētais tirgus ir, tā sauktais, astmas kontrolieru medikamentu tirgus, kurā tiek piedāvāti vienas grupas medikamenti, kas būtībā savā starpā ir aizvietojami.

Līdz ar to MSD pārstāvniecības pārstāvis uzskata, ka ir ticis konstatēts GSK pārstāvniecības normatīvo aktu pārkāpums, kas savukārt ir deformējis astmas kontrolieru medikamentu tirgu Latvijā, kā rezultātā GSK pārstāvniecība ir panākusi medikamenta Seretide noieta būtisku pieaugumu uz negodīgas konkurences rēķina.

MSD pārstāvniecības pārstāvis 03.02.2004. vēstulē norāda, ka (**). MSD pārstāvniecības pārstāvis 01.03.2004. vēstulē apstiprinājis, ka 03.02.2004. vēstulei pievienotie līgumi ir spēkā arī šobrīd.

LR Uzņēmumu reģistrs 13.02.2004. vēstulē Nr.2.3-6468/sd sniedza skaidrojumus par ārvalstu komersanta pārstāvniecības tiesisko statusu. Vēstulē norādīts, ka ārvalstu komersantu pārstāvniecības nav tiesīgas veikt saimniecisko darbību Latvijā. Saskaņā ar likumu „Par uzņēmējdarbību” dibināta un Uzņēmumu reģistrā reģistrēta pastāvīgā pārstāvniecība ir tiesīga veikt saimniecisko darbību, jo tā ir pielīdzināma filiālei, bet saskaņā ar Komerclikumu dibināta un Komercreģistrā reģistrēta pārstāvniecība nav tiesīga veikt saimniecisko darbību.

GSK pārstāvniecība 16.03.2004. vēstulē norāda, ka GSK pārstāvniecībai nav tiešo pirkuma līgumu ar klientiem Latvijā 2002.gadā. Medikamentu piegādes veica SIA „Tamro”, tai iegādājoties un importējot precī savā vārdā un tālāk pārdodot to citām licencētām juridiskām personām Latvijā (aptiekām, zāļu lieltirgotavām). Tādējādi GSK pārstāvniecība Latvijā 2002.gadā nav veikusi uzņēmējdarbību, un arī citi GSK grupas uzņēmumi ir veikuši piegādes tikai ārpus Latvijas muitas teritorijas. Paskaidro, ka pēc reklāmas materiāla „Līga” iesniegšanas saskaņošanai 24.10.2002. un līdz apstiprināšanai 12.12.2002. šis reklāmas materiāls varēja tikt demonstrēts tikai kā informatīvs materiāls un GSK pārstāvniecība Latvijā nav saņēmusi ne ārstniecības personāla, ne sūdzības iesniedzēja pierādījumus, ka šis reklāmas materiāls tika izplatīts pirms saskaņojuma 12.12.2002.

Valsts zāļu aģentūra 15.06.2004. vēstulē Nr.1-3.4/591 paskaidro, ka tā pirms zāļu reklāmas izplatīšanas novērtē reklāmas devēja iesniegto reklāmas materiālu atbilstību normatīvo aktu prasībām. Ja reklāmas devējs ir koriģējis saskaņojamo reklāmu un tā atbilst normatīvo aktu prasībām, Valsts zāļu aģentūrai nav tiesības pieprasīt informāciju un reklāmas devējam nav pienākums sniegt paskaidrojumus Valsts zāļu aģentūrai par sākotnējās reklāmas versijās minētajiem faktiem.

GSK pārstāvniecības pārstāvis 06.08.2004. vēstulē norāda, ka pastāvošie normatīvie akti aizliedz pārstāvniecībai nodarboties ar saimniecisko darbību, un tā nevar būt ne faktiskas, ne potenciālas tirgus dalībnieks. Šajā gadījumā tirgus dalībnieks var būt tikai Konkurences padomes norādītā GlaxoWellocome Export Limited. Consignment stock agreement – Latvia (Līgums par konsignācijas krājumiem – Latvija) noteikumi nenosaka, ka GSK pārstāvniecībai Latvijā būtu jebkādi tirgus dalībnieka pienākumi. Fakts, ka sūdzības iesniedzējs ir ieguvis

reklāmas materiālu, kas bija pieejams pirms reklāmas saskaņošanas, bet pēc tās iesniegšanas saskaņošanai (ievērojot to, ka pēc Valsts farmācijas inspekcijas norādījuma materiāls tika koriģēts), nenorāda uz reklāmas izplatīšanu. Lai pierādītu izplatīšanu, ir jāiegūst pierādījumi no vairākiem adresātiem, kas būtu saņēmuši minēto materiālu. Uzskata, ka nepareizs ir apgalvojums par to, ka Valsts farmācijas inspekcija būtu piemērojusi administratīvo atbildību par jebkādu pārkāpumu GSK pārstāvniecības darbībās. Atbilstoši Valsts farmācijas vēstulei, tika konstatētas pārkāpuma pazīmes, kas tika atbilstoši novērstas saskaņā ar inspekcijas norādījumiem. Sakarā ar Valsts farmācijas inspekcijas veikto pārbaudi ne GSK pārstāvniecība, ne tās darbinieki nav administratīvi sodīti.

GSK pārstāvniecība 23.08.2004. vēstulē norāda un šai vēstulei ir pievienojusi GSK pārstāvniecības noslēgtos līgumus ar medikamentu lieltirgotavām Latvijā. GSK pārstāvniecība paskaidro, ka minētie līgumi nodrošina tikai sadarbības pamatus, bet GSK pārstāvniecība nav veikusi konkrētu medikamentu piegādes klientiem Latvijā, jo tās statuss nepieļauj veikt šo medikamentu importu.

17.09.2004. vēstulē Nr.2004/17.09. GSK pārstāvniecība sniedza viedokli. GSK pārstāvniecība paskaidro, ka lietā Nr.447/03/09/2 ir administratīvie akti, kas apliecina, ka par GSK pārstāvniecības izplatītās Reklāmas saturu ir pieņemti vairākkārtēji lēmumi, ar ko lietvedība izbeigta un nav atjaunota. GSK pārstāvniecība uzskata, ka līdz ar to Konkurences padomei nav normatīvajos aktos deleģētu tiesību konstatēt Reklāmas likuma pārkāpumu lietā, kur pārbaudi ir veikušas tam attiecīgajā laika periodā pilnvarotās institūcijas. Nekonstatējot Reklāmas likuma pārkāpumu, nav iespējams konstatēt Konkurences likuma pārkāpumu. GSK pārstāvniecība paskaidro, ka gadījumā, ja reklāmas devējs ir saņēmis pozitīvu valsts institūcijas lēmumu, tas ir tiesīgs uz to paļauties. Tādējādi GlaxoWellcome Operations Ltd. kā reklāmas devējs bija tiesīga paļauties uz Valsts zāļu aģentūras 12.12.2002. vēstuli Nr.10-1/1371 „Par Seretide reklāmas saskaņošanu”. Norāda, ka no lietas Nr.447/03/09/2 materiāliem neizriet, ka būtu pierādīts normatīvo aktu pārkāpuma saturs, fakts, vai konstatēts administratīvā procesa adresātam saistošs akts, kas noteiktu atbildību par normatīvo aktu pārkāpumu. Nav konstatēts, ka Reklāmas izplatīšana divām ārstniecības personām 2002.gada oktobrī būtu radījusi konkurences kavēšanu, ierobežošanu vai deformēšanu. GSK pārstāvniecība uzskata, ka pierādījumu trūkuma rezultātā Konkurences padomei nav pamata konstatēt, ka Reklāmā izmantotais salīdzinājums būtu pretējs likumam, saimnieciskās darbības paražām, vai būtu radījis negatīvas sekas konkurencei.

Konkurences padome, ievērojot MSD pārstāvniecības Iesniegumā izteikto lūgumu, 20.01.2004. MSD pārstāvniecības pārstāvja vēstulē izskaidroto un precizēto lūgumu attiecībā uz GSK pārstāvniecības darbību, izplatot Reklāmu bez tās saskaņošanas Valsts zāļu aģentūrā, novērtējumu, ņemot vērā lietas Nr.447/03/09/2 faktiskos apstākļus, uzskata, ka atbilstoši Konkurences padomes kompetencei GSK konkrētās darbības, izplatot Reklāmu, izvērtējamās saskaņā ar Konkurences likuma 18.panta otro daļu.

Konkurences likuma 18.panta otrajā daļā (ģenerālklausula) noteikts „Par negodīgu konkurenci uzskatāmas darbības, kuru rezultātā tiek pārkāpti normatīvie akti vai godīgas saimnieciskās darbības paražas un ir radusies vai varētu rasties konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana.” Saskaņā ar Konkurences likuma 18.panta pirmo daļu negodīgas konkurence ir aizliegta. Konkurences likuma 18.panta otrajā daļā (ģenerālklausula) noteiktais negodīgas konkurences aizlieguma pārkāpuma konkrētais sastāvs nosaka šādus minētā pārkāpuma sastāvu veidojošus specifiskus kvalificējošus apstākļus: 1/ darbības, kuru rezultātā tiek pārkāpti normatīvie akti vai godīgas saimnieciskās darbības paražas; 2/ ir radusies vai varētu rasties konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana.

Konkrētajā gadījumā, ievērojot MSD pārstāvniecības 22.09.2003. vēstulē, precizējot Iesniegumu, norādīto, MSD pārstāvniecības konkrēto lūgumu (20.01.2004. vēstule), faktiskos

lietas apstākļus, būtiskās pazīmes, kas noskaidrojamas šajā lietā ir kompetentas iestādes konstatēts normatīvo aktu pārkāpums GSK pārstāvniecības darbībās, izplatot Reklāmu bez tās saskaņošanas Valsts zāļu aģentūrā un šādu darbību rezultātā radušās vai iespējamās sekas konkurencei. Kā vispārobligāta pazīme, lai konstatētu negodīgas konkurences pārkāpumu, ir konkurences attiecību pastāvēšana starp tirgus dalībniekiem, t.i. aizskarto tirgus dalībnieku un pārkāpumā iesaistīto tirgus dalībnieku. Tikai visu iepriekšminēto pazīmju kopums ir pietiekams pamats, lai konstatētu negodīgas konkurences ģenerālklausulas tiesisko sastāvu un negodīgas konkurences aizlieguma pārkāpumu.

Kā apstiprina lietas materiāli, MSD pārstāvniecība uzskata (22.09.2003. vēstule, 20.01.2004. vēstule), ka normatīvo aktu pārkāpums GSK pārstāvniecības darbībās konkrēti izpaudies kā Reklāmas (ar meitenes Līgas slimības norisi un pielietotās terapijas aprakstu) izplatīšana bez tās saskaņošanas Valsts zāļu aģentūrā un attiecībā par šo pārkāpumu Valsts farmācijas inspekcija 23.12.2003. ir pieņēmusi lēmumu Nr.4-5/1372. Tātad faktiski MSD pārstāvniecība ir norādījusi uz zāļu reklāmas izplatīšanai noteiktās kārtības neievērošanu kā uz GSK pārstāvniecības konkrēto normatīvo aktu pārkāpumu.

MSD pārstāvniecība un GSK pārstāvniecība ir atzinušas, ka Reklāma ir zāļu reklāma un to apstiprina šīs lietas materiāli.

Zāļu reklamēšanas kārtību, t.sk. prasības, kas jāievēro, lai zāļu reklāmu varētu izplatīt, regulē speciālā tiesību norma Ministru kabineta 30.01.2001. noteikumi Nr.41 „Zāļu reklamēšanas kārtība” (turpmāk – Noteikumi). Minēto Noteikumu 28.punktā norādīts „Zāļu reklāmas izplatīšanu drīkst uzsākt pēc tam, kad Valsts zāļu aģentūra ir izvērtējusi reklāmas devēja iesniegtā reklāmas materiāla atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām (...)”. Saskaņā ar Noteikumu 31.punktu „Šo noteikumu ievērošanu uzrauga Valsts farmācijas inspekcija”. Līdz ar to, ievērojot Noteikumu speciālās tiesību normas, normatīvo aktu pārkāpumu sakarā ar Reklāmas izplatīšanu kā kompetentā iestāde ir tiesīga konstatēt Valsts farmācijas inspekcija.

Valsts farmācijas inspekcija 23.12.2002. sakarā ar MSD pārstāvniecības 26.11.2002. iesniegumu pieņēma 23.12.2002. lēmumu Nr.4-15/14 *Par administratīvās lietvedības izbeigšanu* (turpmāk - Lēmums Nr.4-15/14). Lēmumā Nr.4-15/14 norādīts, ka ar 28.11.2002. vēstuli Nr.4-12/1467 Valsts farmācijas inspekcija informēja GSK pārstāvniecību Latvijā par iespējamo administratīvo pārkāpumu un lūdza sniegt paskaidrojumu, kā arī nekavējoties veikt pasākumus, lai apturētu nesaskaņotu informatīvo materiālu izplatīšanu. 23.12.2002. Valsts farmācijas inspekcija saņēma GSK pārstāvniecības vēstuli, kurā paskaidrots, ka Reklāma ir saskaņota Valsts zāļu aģentūrā. GSK pārstāvniecības vēstulei pievienota Valsts zāļu aģentūras 12.12.2002. vēstule Nr.10-1/1371 par Seretide Reklāmas saskaņošanu. Valsts farmācijas inspekcija, ievērojot faktu, ka uz Lēmuma Nr.4-15/14 pieņemšanas brīdi GSK pārstāvniecība bija saņēmusi Reklāmas apstiprinājumu Valsts zāļu aģentūrā un administratīvā soda piemērošana nav lietderīga, nolēma lietvedību administratīvā lietā pret atbildētāju GSK pārstāvniecību izbeigt.

Izvērtējot Lēmumā Nr.4-15/14 konstatēto, Konkurences padome uzskata, ka ar šo lēmumu Valsts farmācijas inspekcija nav konstatējusi normatīvo aktu pārkāpumu GSK pārstāvniecības darbībās, izplatot Reklāmu. Arī MSD pārstāvniecība nav norādījusi vai iebildusi, ka ar Lēmumu Nr.4-15/14 Valsts farmācijas inspekcija ir konstatējusi normatīvo aktu pārkāpumu.

Tomēr MSD pārstāvniecība ir norādījusi uz Valsts farmācijas inspekcijas 23.12.2003. lēmumu Nr.4-5/1372 *Par atteikšanos uzsākt administratīvo lietvedību* (turpmāk – Lēmums Nr.4-5/1372) kā lēmumu, ar kuru konstatēts normatīvo aktu pārkāpums GSK pārstāvniecības darbībās.

Lēmuma Nr.4-5/1372, kas tika pieņemts sakarā ar Konkurences padomes 07.11.2003. lēmumu (Prot.Nr.39, 2.§) pārsūtīt lietu *Par Merck Sharp & Dohme Idea, Inc. pārstāvniecības*

Latvijā 28.07.2003. iesniegumu Nr.55/2003 daļā par Reklāmas likuma 9.pantā ietverto nosacījumu iespējamiem pārkāpumiem GSK pārstāvniecības darbībās izvērtēšanai pēc piekritības Valsts farmācijas inspekcijai, konstatējošās daļas 2.punktā norādīts, ka Valsts farmācijas inspekcija 28.11.2002. pēc uzsāktās pārbaudes konstatēja, ka GSK pārstāvniecība ir veikusi administratīvo pārkāpumu, izplatot Reklāmu bez saskaņošanas Valsts zāļu aģentūrā.

Izvērtējot lietas Nr.447/03/09/2 materiālus kopumā un to savstarpējā sakarībā, Konkurences padome uzskata, ka nav pietiekama pamata atzīt, ka Valsts farmācijas inspekcija ir konstatējusi normatīvo aktu pārkāpumu GSK pārstāvniecības darbībās un tādējādi piemērojama Konkurences likuma 18.panta otrā daļa (ģenerālklausula), ko apstiprina šādi lietas apstākļi.

Lēmumā Nr.4-5/1372 un tā konstatējošās daļas 2.punktā Valsts farmācijas inspekcija pēc būtības nevis atkārtoti izvērtējusi GSK pārstāvniecības darbību, izplatot Reklāmu, atbilstību zāļu reklāmas izplatīšanai noteiktai kārtībai un konstatējusi konkrētu normatīvo aktu pārkāpumu, bet vienīgi atsaukusies uz apstākļiem, kas norādīti un izvērtēti jau iepriekš Lēmumā Nr.4-15/14. Minēto apstiprina Lēmuma Nr.4-5/1372 konstatējošās daļas saturs.

Konkurences padomes Birojs 05.07.2004. vēstulē Nr.9-998, pārbaudot Lēmumā Nr.4-5/1372 norādīto, lūdza Valsts farmācijas inspekciju iesniegt administratīvā akta kopiju, kurā konstatēts normatīvo aktu pārkāpums GSK pārstāvniecības darbībās, izplatot Reklāmu bez saskaņošanas Valsts zāļu aģentūrā. Atbildot uz minēto lūgumu, Valsts farmācijas inspekcija 12.07.2004. vēstulei Nr.4-5/685 pievienoja vienīgi Lēmuma Nr.4-15/14 kopiju. Kā iepriekš konstatēts, Lēmumā Nr.4-15/14 Valsts farmācijas inspekcija vienīgi norādīja, ka ar tās 28.11.2002. vēstuli ir informējusi GSK pārstāvniecību par iespējamo administratīvo pārkāpumu un vienlaikus lūgusi sniegt paskaidrojumus par izplatīto Reklāmu, nevis konstatējusi normatīvo aktu pārkāpumu GSK pārstāvniecības darbībās. Turklāt attiecībā uz šo Valsts farmācijas inspekcijas lēmumu savus iebildumus nav izteikusi arī MSD pārstāvniecība. Valsts farmācijas inspekcijas 28.11.2002. vēstule Nr.4-12/1467 ir uzskatāma par informatīva un brīdinoša rakstura vēstuli nevis par Valsts farmācijas inspekcijas izdotu normatīvo aktu pārkāpumu konstatējošu administratīvu aktu. Tādējādi Konkurences padome secina, ka Valsts farmācijas inspekcija kā kompetentā iestāde faktiski ir atzinusi, ka tā nav konstatējusi normatīvo aktu pārkāpumu GSK pārstāvniecības darbībās, izplatot Reklāmu.

To, ka Lēmuma Nr.4-5/1372 būtība un mērķis nav atkārtoti izvērtēt GSK pārstāvniecības darbību, izplatot Reklāmu bez saskaņošanas Valsts zāļu aģentūrā, atbilstību zāļu reklāmas izplatīšanas noteiktai kārtībai un Lēmumā Nr.4-5/1372 nav atkārtoti izvērtēta GSK pārstāvniecības darbību, izplatot Reklāmu bez saskaņošanas Valsts zāļu aģentūrā, atbilstība prasībām, kas jāievēro, lai zāļu reklāmu varētu izplatīt (t.i. zāļu reklāmas atbilstības izvērtēšana procesuālajām tiesību normām), apstiprina arī fakts, ka Lēmums Nr.4-5/1372 pieņemts sakarā ar Konkurences padomes 07.11.2003. lēmumu (Prot.Nr.39, 2.§), ar kuru lieta Nr.447/03/09/2 pārsūtīta izvērtēšanai pēc piekritības Valsts farmācijas inspekcijai daļā par Reklāmas likuma 9.pantā ietverto nosacījumu iespējamiem pārkāpumiem GSK pārstāvniecības darbībās (t.i. zāļu reklāmas atbilstības izvērtēšana materiālajām tiesību normām).

Konkurences padome norāda, ka lietā Nr.447/03/09/2 esošie pierādījumi neapstiprina, ka kompetenta iestāde, t.i. Valsts farmācijas inspekcija būtu konstatējusi konkrētas tiesību normas, kas regulē zāļu reklāmas izplatīšanai noteikto kārtību, pārkāpumu GSK pārstāvniecības darbībās, izplatot Reklāmu. Tomēr vienīgi kompetentas iestādes konstatēts konkrētas tiesību normas pārkāpums ir tiesiskais pamats, lai Konkurences padome, ņemot vērā visus lietas apstākļus varētu pārbaudīt un izvērtēt, vai šāda darbība, t.i. konkrētais tiesību normas pārkāpums ir radījis vai var radīt negatīvu ietekmi uz konkurenci. Līdz ar to konkrētas tiesību normas pārkāpuma fakta konstatācija, ko izdarījusi kompetenta iestāde, tā kā Konkurences likuma 18.panta otrajā daļā noteiktais negodīgas konkurences

ģenerālklauzulas tiesiskais sastāvs ir kā papildus tiesiskais aizsardzības līdzeklis, ir būtiska un izšķiroša pazīme, lai Konkurences padome varētu piemērot šo tiesību normu. Minēto apsvērumu dēļ Konkurences padome noraida MSD pārstāvniecības norādīto, ka Valsts farmācijas inspekcija Lēmumā Nr.4-5/1372 ir konstatējusi normatīvo aktu pārkāpumu GSK pārstāvniecības darbībās.

Konkurences padome atzīst, ka MSD pārstāvniecība nav norādījusi uz citu Valsts farmācijas inspekcijas lēmumu, kā vienīgi uz Lēmumu Nr.4-5/1372, ar kuru konstatēts normatīvo aktu pārkāpums GSK darbībās, izplatot Valsts zāļu aģentūrā nesaskaņotu Reklāmu, līdz ar to pie noskaidrotajiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem lietā Nr.447/03/09/2 nav iegūti pierādījumi, ka kompetenta iestāde ir konstatējusi normatīvo aktu pārkāpumu GSK pārstāvniecības darbībās, izplatot Reklāmu.

Ievērojot personas tiesību ievērošanas, tiesiskuma, tiesību normu saprātīgas piemērošanas, tiesiskās palāvības un demokrātiskās iekārtas principus, Konkurences padomei šajā lietā nav pamata atzīt, ka ir konstatēts normatīvo aktu pārkāpums GSK darbībās, balstoties uz pieņēmumiem par šāda normatīvo aktu pārkāpuma konstatācijas esamību, ja kompetentā iestāde, t.i. Valsts farmācijas inspekcija, kas vērtējusi izplatīto Reklāmu, nav atzinusi konkrēta normatīvā akta pārkāpumu. Turklāt tā kā Konkurences padomes lēmums ir administratīvais akts, kura saturs konkrētajā lietā ir tieši atkarīgs no Valsts farmācijas inspekcijas izdotajā administratīvajā aktā nolemtā, pretēji MSD pārstāvniecības norādītajam, būtisks ir Valsts farmācijas inspekcijas Lēmumā Nr.4-5/1372 dots novērtējums atteikties uzsākt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā sakarā ar GSK pārstāvniecības darbībām, izplatot Reklāmu.

Ņemot vērā iepriekš norādītos apstākļus, nepastāvot kompetentas iestādes konstatētam konkrētam normatīvo aktu pārkāpuma faktam, jebkuru citu Konkurences likuma 18.panta otrajā daļā noteikto negodīgas konkurences ģenerālklauzulas tiesiskā sastāva pazīmju konstatācijai un izvērtēšanai šajā lietā nav nozīmes un Konkurences padomei ir pietiekams pamats pieņemt lēmumu par lietas izbeigšanu.

Ievērojot MSD pārstāvniecības faktisko lūgumu (22.09.2003. vēstule, 20.01.2004. vēstule) attiecībā uz GSK pārstāvniecības darbību izvērtēšanu, kā arī faktu, ka, ņemot vērā Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta pirmo daļu, Konkurences likuma 5.panta pirmo daļu, 6.panta pirmo daļu, Reklāmas likuma 13.panta pirmo daļu, Farmācijas likuma 14.panta 10.punktu un Ministru kabineta 30.01.2001. noteikumu Nr.41 „Zāļu reklamēšanas kārtība” 31.punktu, zāļu reklāmas izvērtēšana nav Konkurences padomes kompetencē, bet reklāmas izplatīšanu regulējošās tiesību normas ir speciālas attiecībā pret Konkurences likuma 18.panta trešās daļas 3.punktu, GSK pārstāvniecības izplatītās Reklāmas satura izvērtēšana atbilstoši Konkurences likuma 18.panta trešās daļas 3.punktā noteiktam negodīgas konkurences izpausmes konkrētajam sastāvam nav Konkurences padomes kompetencē.

Ņemot vērā iepriekš norādītos apsvērumus un pamatojoties uz Konkurences likuma 6.panta pirmās daļas 1.punktu, 8.panta pirmās daļas 4.punktu, 18.panta otro daļu un trešās daļas 3.punktu, 26.panta pirmo daļu, Administratīvā procesa likuma 5., 7., 8., 10., un 12.pantu, Konkurences padome

nolēma:

Izbeigt lietas Nr.447/03/09/2 izpēti.

Konkurences padomes lēmumu saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Priekšsēdētājs

P.Vilks

(**) – ierobežotas pieejamības informācija